

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrta leta razmeroma; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubili!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 42.

V Ptuj v nedeljo dne 18. oktobra 1908.

IX. letnik.

Naš koledar.

Naznanili smo že cenjenim prijateljem in somišljenikom, da izide in letos naš

„Štajerčev kmetijski koledar“.

Glede vsebine bode čisto gotovo lanskega že prekosil. Najboljši gospodarji na spodnjem Štajerskem in Koroškem so nam že obljubili, da bodejo sodelovali. Priobčili bodemo torej v letošnjem koledarju gospodarske članke prve vrste. Vsakdo bode imel lep dobiček od teh člankov. Kajti danes smo pač vsi v tem na jasnem, da mora in kmet čimveč znati. Edino z znanjem si zamore kmet zboljšati svojo bodočnost. Poleg gospodarskih prinesli bodemo v koledarju i druge zanimive, večidel statistične članke. Tako hočemo kmetu in sploh delavnemu ljudstvu pokazati, kako stoji razmera po svetu, kakšni napredek je povsod opazovati, kako se ravno najnužnejše sloje najbolj izkorišča. Za zimske večere bodemo prinesli celo vrsto lepih povesti, ki bodejo podale zanimive slike iz ljudskega življenja. Nadalje omenimo, da bode obsegal koledar popolni kalendarij, nadalje seznamek vseh sejmov na Štajerskem in Koroškem ter v sosednih važnih deželah, noticne listke in poštni ter brzojavni tarif. Preskrbeli smo tudi, da bode koledar lepo okrašen z mnogimi slikami. Vse to bode prinašal naš „kmetijski koledar“. Visokost cene ne bode občutno presegla lanske. Velikost pa bode prekosila lanko in ravno tako bode vsebina še večja ter izbornejša. Upamo torej, da se bode nahajal v vsaki napredni kmetijski, obrtniški ali delavski hiši

naš koledar.

Teh par vinarjev lahko vsakdo plača! Zato pa dobi tudi dobro čtivo, ki služi njemu in njegovi družini.

Slaba gospodinja — poguba hiše.

Kmet Janez je povabil zopet enkrat sosede k sebi v hišo, da bi se z njimi pošteno pogovoril.

„Bil sem dalj časa bolan“, je rekel, potem ko so se bili sosede zbrali krog njega, „in nisem mogel iz hiše, zato pa ne vem, kaj se je godilo ta čas v naši vasi. Še le pred par dnevi sem prvič zapustil hišo. Udeležil sem se tudi jaz dražbe Lisjakovega premoženja, kjer sem si vse ogledal, a še danes ne razumem, na kak način je ta mož obubožal. Sile ravno ni bilo zato, kajti poročil je premožno kmečko dekle, a poleg vsega je podedoval tudi sam lepo premoženje.“

„Seveda, nesreča ga je vedno zasledovala, kakor marsiktere izmed nas“, odgovori mu Jožko. „Kaj storiš, če sledi nezgoda za nezgodo in se nesreča tako rekoč vgnezdí pod streho?“

„Ubogi Lisjak je svoje nesreče sam kriv“, pripomni napredni Janez. „Marsikaj bi bilo lahko drugače, ako bi on pravilno postopal.“

„No toraj, kdo je potem takega vsega kriv? Saj Lisjak ni ves teden izdal za pijačo 20 vinarjev. Igral

Prosimo tedaj vse naše somišljenike ter prijatelje, da se čimpreje naročijo na

„Štajerčev kmetijski koledar“.

Pošiljal se bode ali proti naprej-plačilu ali pa po poštmem povzetju.

Obenem opozarjamo naše trgovce in obrtnike na važnost

inzeratov

v našem koledarju. Inzerati se prav po ceni računajo in kdor je lanko leto inzeriral, ta bode gotovo to tudi letos storil.

Vsi na delo

tedaj za naš kmetijski napredni koledar.

Ne igrajte se z ognjem!

Zadnji tedni so javni dokazali vso brezvestnost prvaške politike. Leto sem, odkar so razmere porodile prepotrebne „Štajerca“ in z njim mogočno napredno gibanje, smo trdili in dokazovali, da prvaška politika ni drugega nego osebna reklama posameznih ljudi, ki hočejo z narodnjaško frazo prikriti svojo onemoglost, svojo sebičnost in otročje svoje panslavistične sanje. Dokazovali in dokazali smo, da se gre nekaterim prvaškim doktorjem edino za večje svote denarja, ki jih zamorejo na „narodni podlagi“ izsesati iz vernega ljudstva. Povedali in razjasnili smo, na kako brezvestni način so prodajali in še prodajajo gotovi „narodni“ trgovci svoje slabo blago za drag denar. Pokazali smo ljudstvu, kako gotovi prvaški občinski predstojniki naravnost mislijo, da smejo z denarji občine razpolagati kakor s svojim premoženjem. Pokazali smo, kako so postali gotovi prvaški okrajni odborniki in načelniki samo zato, da so svoj les in druge svoje pridelke okraju po nečuvanih cenah prodajali. In razjasnili smo že opetovano, kako lahkomišno delujejo prva-

ške posojilnice in sploh prvaški denarni zavodi z naloženim tujim denarjem, kako se zahteva od slovenskega kmeta, da bi le iz navdušenja od rdečo-plavo-bele zastave plačeval višje procente za izposojeni denar.

Vse to in še mnogo več smo dokazovali in dokazali, pa ne le s praznimi besedami, temveč s slučajji, ki se dajo pred vsakim sodiščem potom zapriseženih prič dokazati. In grozilo so nam s tožbami, — župani v Turškem vrhu, sv. Lovrencu, Mezgovcu, blagajnik Karba v Ljubomeru, posojilničarji v Šoštanju, Ražun in Kobentar v Sv. Jakobu v Rožni dolini, — vsi z eno besedo so se repencili in grozili in pretili, — ali kar smo pričakovali in zahtevali, to se ni zgodilo: tožili nas niso! Zato ponavljamo danes iz novega: vsa prvaška politika ni drugega nego lov posameznikov za dobičkom, torej izraz najnavadnejše osebne sebičnosti.

V tem boju je prvaška politika v svojo slavo dobro došla. Boj kot, laž, obščevanje, zavijanje, nasilstvo, poteno in kamenje, nož in revolver, — vse je dobro, z vsakim sredstvom hočejo napraviti neko umetno razbijanje, hočejo ljudstvo nahujskati, da bi se dvignilo in sebe ter svojo deco v nesrečo spravilo.

Mi vprašamo: zakaj se prvaški voditelji sami ne upajo v boj? Zakaj niso šli ljubljanski župan Hribar, znani „Žane iz Iblane“ in njegovi mameluki na cesto, ko je vojaštvo streljalo? Takrat bi lahko ohladili vročo svojo kri, takrat bi lahko dokazali, da hočejo kaj žrtvovati za svoje „jugoslovanske sanje“. Ali ostali so raje doma za pejo, — na cesto pa so nahujskali poulično mladino, ki še ne ve, kaj dela, ki ne ve ceniti življenja, ki ne pozna resnice, ki veruje vsaki laži in se uda vsakemu hujskanju. To je tista hinvavščina, ki označuje najboljše prvaštvo. Na ulico v boj z vojaki hujskajo nerazsodne ljudi, sami pa sedijo pri pečinih piškah doma, kadar teče kri nedolžne, za-

tudi ni in celo pri tobaku je štedil. Kje tiči torej uzrok, da je šlo njegovo premoženje na boben?

„In vendar je prišlo do tega“, pripomni Janez. „Četudi Lisjak sam na sebi ni bil lahkomišljen patron, vendar je imel tak pogrešek, kakoršnega ima pijanec, bil je namreč mlačen in se ni brigal za red pri hiši. Njegova žena je bila nemarna, da ji ni bilo para; snedla mu je premoženje brez ust. Vse bi bilo lahko drugače, ko bi ji bil mož gledal nekoliko več na prste. Može, če bi vaše žene tako uganjale, obubožati bi morali tudi vi eden po enem. Da, žena, ki ne zna gospodinjiti, je možu in premoženju v pogubo. Saj poznate pregovor ki pravi: Skrbna gospodinja hiši tri vogle podpira.“

„Ti si jo bolje poznal nego mi, zato bodeš vedel, kaj ga je spravilo na beraško palico“, zakličejo nekteri. „Poznamo te, da bi kaj takega ne govorili, bo ti ne bilo resnino. Povej nam kaj več o nji. Gotovo bi nam to znalo koristiti, četudi hvala Bogu, nimamo takih slabih gospodinj.“

„No če vas ravno zanima, pa naj bo“, odgovori Janez. „Povem vam pa uže naprej, da dobrega gotovo ne boste slišali. Le pazno me poslušajte! Kakor veste, je pred kakimi desetimi leti Lisjak poročil Gašperjevo Cilko, najlepše in najpremožnejše dekle izmed vseh, kar jih je bilo v bližnji vasi. Na njegovo svatbo sem bil po-

va bljen tudi jaz, ker smo bili dobri prijatelji. Svatba je bila res nekaj izrednega; na mizah je bilo toliko jedi in pijače, da so se mize šibile. „Lisjaku je padla sekira v med“, je rekel takrat vsakdo. Jaz pa sem sam pri sebi mislil: Nikar mu ne zavidajte te njegove sreče, kdo ve kaj še lahko pride. Takrat so bile vse sobe lepo pobeljene in vse se je tako svetilo in bliščalo, da bi se človek kakor v zrcalu v njem ogledal. Vračaje se domov sem že slišal, da ni za Lisjaka sreča tako velika. Govorilo se je, da je bila mlada gospodinja že kot dekle nemarna in da je jezilo to njene stariše. Na svatovski seveda nisem nič kaj takega opazil, ker je bila tako nalipšana, kakor bi jo iz škafje vzeli, ali pred dvema letoma, ko sem bil v sosednji vasi pri njih v obisk, sem se na svoje oči prepričal, da so ljudje resnico govorili. Moj Bog, kaj sem tam vse videl!“

„Kar povej Janez, kar povej“, hiti radovedni Kleščar.

„Ko bi vam hotel vse natanko povedati, bi trajalo predolgo“, odgovori Janez. „Ko sem stopil v sobo, zdelo se mi je, da sem prišel v ciganski tabor. Bilo je tu notri kakor v svinjaku, a Cilkina prej polna in rudeča lica so bila upadla in rumena. Kar obstal sem, rekel pa nisem ničesar. Ogledoval sem se na desno in levo in občudoval to moderno gospodinjstvo.“

slepljene množice. Je stara pesem to! Sami pošiljajo prvaki svojo deco v nemške šole in zavode, ljudstvu pa to hranijo. Sami delajo najlepše kupčije za Nemci, ljudstvu pa tulijo „Svoji k svojim“.

„Zwei Seelen wohnen, ach, in meiner Brust!“ Dve duši živijo v prvaškem trupu, — ena za lastni dobiček, druga pa za tisto nerazvodno množico, ki se da preplašiti s klici „živjo“ in „nazdar“... Hvala Bogu, da je večji del ljudstva že toliko izobražen in razsoden, da ne čuje več na te pesmi ni te klice. Kajti drugače bi gnali prvaki svoje ovčice naravnost do upora proti Avstriji in cesarju.

Napadi v okolici mest in trgov se godijo; to je enkrat gotovo. Vemo sicer tanko, da teh napadov v splošnem niso krivi kmetje sami. Naš kmet ima preveč skrbi in trpljenja, da bi se brigal za take narodnjaško pripravljene zadeve. Kmet prva skrb je, da si svoje gospodarstvo ohrani, da njegovo posestvo ne bode nazadovalo temveč napredovalo, da bode svoji deci pridelal dovolj kruha in ji tudi še kaj po smrti zapustil. Kmet je bil poleg tega večji del vojak; on ve vsled tega, kaj in kakšna je Avstrija in on ne more sovražiti tiste Nemce, katerih kri teče tudi v žilah sivolasnega našega cesarja. Kmet sam se čuti za Štajerca in za Avstrijana in ne mara drugega slušati. Odrašen in prileten posestnik se tudi ne bode dal nahujskati v pretepe in napade, ko vendar ve, da mu bodejo ti le škodovali... Pač pa je nekaj smrkvcev, navadnih fantalinov, ki so še mokri za ušesi in bi morali poginiti, ko bi jim mamica ne dala kruha, — in ti mlečozo- bneži mečejo kamenje na ljudstvo ter izvršujejo napade.

Zakaj vse to, zakaj to razburjenje? In proti čemu se gre? Na eni strani vpijejo, da se gre proti „nemčurjem“, ki hočejo menda kar čez noč napraviti iz slovenskih kmetov čistokrvne Nemce. Na drugi strani zopet čujemo lažljivo pesem, da so naprednjaki sami „brezverci“, ki se ne ločijo od katoliške cerkve odstopili... Mi pa pravimo: dokazov sem! Na prazne besede ne gremo! Dokazite nam, da smo „pomenčevalci“ in „sovražniki Slovencev“ ter „božni bogotajci“. Dokler tega ne dokazete, ste najnavadnejši lažniki!

Proti čemu se gre? No, proti Nemcem in naprednjakom v mestih in trgih. Proti g. Ornigu in trgovcem, proti našemu uredniku, sploh proti vsem, kar je naprednega. Mi pa pravimo in kdor pozna razmere, mora priznati, da je to gola resnica: vse, kar se je zgodilo dobrega in koristnega za slovensko ljudstvo na spodnjem Štajerskem in Koroškem, vse to je šlo skozi nemške roke, vse to so Nemci in naprednjaki storili.

Naprednjaki so napravili nemške šole, ki jih ljudstvo želi in potrebuje, oni so seznanili kmete z racijonalnim gospodarstvom, oni so kmetu oči odpirali in ga poučevali, kako bode napredoval, oni so napravili velike, za kmete velpotrebne sejme, oni so kmetu denarno po-

magali, oni so mu odkupovali njegove pridelke in privabili še drugih kupcev, tako da lahko rečemo: brez naprednjakov in Nemcev je vsak nadaljni gospodarski obstoj na spodnjem Štajerskem in Koroškem nemogoč... Omenimo le velikansko delo, ki ga je v kratkem času izvršil le župan Ornig. Sam knezoškof lavantinski dr. Miha Napotnik je pri otvoritvi nove Okičeve ceste v Halozah živo naglašal zasluge Ornigove in se mu javno pred množico ljudstva za njegovo delo zahvalil. Sploh pa se ozrite, prvaški lažniki, na Ornigovo življenje! Ali je ta mož „brezverec“, ki je — da omenimo le en slučaj — daroval 1000 goldinarjev samo za eno cerkveno okno? Kdo podpira šolsko mladino na deželi s tisočaki denarja? Meščani, nemški meščani in med njimi v prvi vrsti župan Ornig. Kaj pa prvaki? Kadar že kaj žrtvujejo, vržejo denar v žakelj prvaških celjskih doktorjev, ki ga porabijo edino v namene širjenja gonje. Pred nekaj časa se je vršila v sv. Barbari v Halozah veselica v prid šolski mladini. Ptujčani to pot zaradi brezvestne prvaške gonje niso prišli. Le vprašajte prireditelje, koliko škode imajo vsled tega... Najgrše je ravno to, da napadajo prvaki v prvi vrsti tiste, kiso res kaj za slovensko ljudstvo žrtvovali.

Pri temu se razširja od propadlega prvaškega časopisja nesramna laž, da so bili v Ptuj slovenski kmetje tepeni. Kdo pa je bil tepen? En Brenčič iz Ragoznice, mož, ki se je pretepaval s policaji in je strgal enemu stražniku cesarsko medaljo iz prs. En Kureš, krčmar iz Podvinc, ki se danes že kesa svojih činov, za katere so bode imel pred sodnijo zagovarjati... Kmetje sami so imeli v Ptuj vedno pristočno pot in jo bodejo imeli tudi znanaprej. Niti las se ne skrivi poštemu kmetu! Ali ako pride na posestvo tuji hujskač in prične rogoviliti, potem vzame posestnik gajžlo in ga nažene. Tako se je zgodilo v Ptuj z kranjskimi hujskači! Ali ni bil kmetški zbor v ptujski „ka si“ vsakemu pristopen in prost? Medtem ko je hofrat Ploj spal, je župan Ornig potem tega shoda dosegel, da se bode koncem tega meseca razdelilo po oznanjenih cenah toliko in toliko mrve in slame med posuši prizadete kmete. Ptuj je mesto, ki je v gospodarskem oziru tesno vezano z deželo in zato so kmetje v Ptuj doma.

Že iz teh opazk bodejo čitatelji izpoznali, kako nezmiselna, brezvestna je po prvaki razširjena gonja. Vsak pošteni človek obsoja to hujskanje! Tako smo iz zanesljivega vira izvedeli, da je izdal knezoškof lavantinski dr. M. Napotnik okrožnico, v kateri zapoveduje duhovništvu oestro, da ne sme hujskati proti Nemcem. Tako kakor ljubljanski obsoja tudi mariborski škof izgrede in napade! Naznanili bodemo vsacega, kdor bi se tega škofovega povelja ne držal!

Pa še nekaj! Izvedeli smo, da hoče oblast zdaj odločno proti napadom, gonji in razširjenju bojkota nastopiti. Občinski predstoj-

niki so odgovorni za vsetakena pade. V vsako občino, kjer se bodejo taki napadi ponavljali, prišli bodejo orožniki in tudi vojaki ter bodejo tam na stroške občanarjev ostali. Opozarjamo pametne kmete nato; onemogočite take napade; primite smrkoline in hlapce za ušesa, ako hočejo na tuje kamenje metati; naženite hujskače, — kajti drugače dobite orožnike in vojake in plačati jih bodejte morali vi s svojimi krajarji, čeprav ste nedolžni!

Mir mora postati! Sovraštvo mora ponehati! Žalostno bi bilo, ko bi par zločincev onemogočilo sporazumno mirno življenje.

Proč s politiko in naj živi gospodarsko delo!

Politični pregled.

Kmetški zbor v Gradcu, ki se je vršil preteklo nedeljo, je bil izredno dobro obiskan. Prišlo je tudi nekaj klerikalnih poslancev, ki so pa take slišali, da se jih bodejo zapomnili. Shod je dokazal, da štajerski kmet ne potrebuje več tujih voditeljev, temveč da zna svoje zadeve sam urediti. Razven glavnega govornika, voditelja avstrijskih kmetov pl. Hohenbluma govoril je tudi naš posestnik Girmayer. Zbor je sprejel potem razne resolucije. V prvi resoluciji je izrazil Hohenblumu in njegovim tovarišem zaupanje, vsem nasprotnikom avstrijskega kmetijskega programa pa nezaupnico. Druga zanimiva resolucija se glasi: „Kmetški zbor protestira najodločneje proti vveljavljenju srbske trgovinske pogodbe. Ker so tudi vse kmetijske korporacije napram tej pogodbi nasprotno stališče zavzele, ker zamore ta pogodba našo živinorejo, od katere so zlasti srednji in manjši kmetje odvisni, popolnoma uničiti, opozarja se kmetške poslance, da naj porabijo vsa sredstva, da ne bode zbornica to nagodbo sprejela. Kmetški poslanci naj v tem slučaju tudi predloge glede davkov in rekrutov odklonijo. Vladi izreka zbor nezaupnico“. — Klerikalni poslanci so potem seveda (!) izjavili, da ne morejo vladi nasprotovati... Potem je sprejel zbor še eno resolucijo, ki obsega še druge kmetške zahteve in se glasi: „Državna zbornica naj vveljavi sledeče kmetške postavbe: 1. da se kmetstva posestva razdolžujejo; 2. da se odpravi zemljiški in hišno-razredni davek; izboljša naj se progresivni dohodninski davek ter primerni davek na dividende in tantijeme; 3. da se posestva ne smejo razkositi; 4. da poskrbi vlada, da bodejo cene mesa primerne onim živine; kmetom naj se pusti prosto klanje lastne živine; 5. da se avstrijskim državljanom prepove igranje na inozemskih (zlasti budimpeštovski) žitni borzi; 6. da se odstrani kartelee, s katerimi odirajo posamezni milijonarji in akcijske družbe prebivalstvo; 7. da se ustavi preddela za uredničenje vodnih cest; 8. da se dovoli po naših železnica potrebne investicije, itd. — Kmetški zbor v Gradcu je bil imeniten pojav resne volje do dela, ki prešine vse one kmete, kateri se ne dajo narodnostno hujskati!

Štajerski davki. Iz statistik posnemamo sledeče zelo zanimive številke: zgornja Štajerska

Po kotih je visela palčevina, soba sama pa gotovo ni bila pobeljena več od dneva poroke, kar bi znašalo prilično kakih osem let. Prava razbojniška jama, vam rečem.

„Pojdi no, človek skoraj ne more vrjeti, da je to res!“ vsiklikne Tone, boljši posestnik iz vasi. „Morda pa ni bilo tako hudo.“

„Lahko mi vrjameš Tone“, odgovori Janez smehljaje se. „Kar se vam povedal, je gola resnica. Par korakov od peči je stala široka zakonska postelja. Med pečjo in posteljo je bilo smeti tako na debelo, da bi moral vsakdo skočiti čez, ako bi hotel priti k postelji. V vsakem kotu je bil kupček smeti. Da bi smeti nesla iz sobe ali vsaj pobrala, vrgla v peč in sežgala, ni ji prišlo niti na misel in tako je postala soba polagoma pravo smetišče. O pobrisnem prahu niti govor.“

„Kak mož pa je ta Lisjak, da je kaj takega trpel“, oglesi se Kukec; „meni, da bi moja kaj takega napravila, bi ji že pokazal.“

„Toda to ni še vse“, pripomni Janez. „Možje, ko bi videli, kako so izgledali otroci! Kakor cigani, črni umazani po obrazu, kuštravi, zrtargani, bledi in mršavi. Kar čudil sem se, da je bil vsaj Lisjak nekoliko spodobneje opravljen. Cilka sama pa je bila uzor nesnage in nemarnosti. Moj Bog kakšne robe in obraz, in kakšna še le obleka. Ko bi bila svinjska dekla, bi morala lepše izgledati. Lisjak, si mislim, prav nič te ne zavidam one sreče, radi katere so te ljudje nekaj blagovili. Tako cunjarico bi lahko vsak čas dobil! Ker se je nagibalo

proti poldnevu, je Cilka vstala, šla v kuhinjo in pričela kuriti ogenj. Hotela si zapaliti pipo, stopim v kuhinjo k ognjišču po en zubelec. Ko je dobro zagorelo, vzela je Cilka, lonce, jih položila na ognjišče in začela pripravljati neko močnato jed. Pri tej priliki sem si ogledal njene lonce.

„Ti gotovo pripravljáš prešičem oblogo“, rečem potem, ko sem nekaj časa gledal. — „Kaj še“, mi odvrne „to je za nas!“

„Ali v takih posodi vendar ne moreš skuhati kaj poštenega za ljudi!“ Ona me debelo pogleda pa nič ne reče. Prav nič je ni bilo sram.

„Uboji Lisjak, nikakla čuda, če je prišlo premoženje na boben“, reče Kleščar. „Kako vendar naj bi kmetica kaj takega storila!“

„Da, da, resnica je“, pripomni Janez. „Sedaj vam pa moram povedati v kakem stanu su bili njeni lonci. V loncu, v katerem se je morda vedno pripravljalo močnata jedila, je bilo toliko starega testa ob stranicah, da skoro ni bilo več mogoče vanj seči.“

Onega lonca nisem mogel dalje gledati, ker drugače bi se mi bil želedece obrnil in skušati sem moral, da pridem odtod. Kakoršen je bil lonec, taka je bila ponva. Sicer tudi njeno lice ni bilo čisto, pa vendar nekoliko bolje, vsaj v toliko, da so bili ostanki jedi, katere druga gospodinja skrbno ostrže in izmije, prisušeni ob robu in na tako vlečni kakor v loncu. — „Saj je vendar ta posoda čista in to kuhalnico ima že tako dolgo“, mi odgovori Cilka. „Odkar sva poročena je ta

še vedno prva in ista! — „Vrjameš“, pravim na to, „saj je krog in krog dobro zavarovana, les gotovo ne trpi.“ — Žlicami pa ni bilo drugače. Zajemalni del je izgledal še precej, ker so ga usta pri deli čistila, tako držala! Tega ni mogoče opisati! Kratko rečeno, med vso kuhinjsko opravo ni bilo enega predmeta, ki bi se bil lahko ponašal s čistočo.

„To je morala biti res umazana gospodinja“, poseže Kleščar vmes. „Če je bilo tako gospodinjstvo, potem ni čuda, da je šla hiša v nič. Star pregovor pravi: „Kakoršno orodje, takšen mojster!“

„Prav imaš“, pravi Janez. „Pa pustite, da Vam dalje povem. Kosilo, na katero so me povabili, se mi je gnusilo. In še pravočasno šine Lisjaku druga dobra misel v glavo. „Imam v hlevu bolno kravo, reče, in ne vem kaj ji je. Bodi tako prijazen in pridi pogledat. Saj si tudi na pol živinozdravnik in gotovo veš za kakšno sredstvo.“ — „Dobro“, sem odgovoril, „pojdiva toraj v hlev!“ In je šel naprej in jaz za njim, zadovoljen, da sem se izmuznil iz sobe. Tja notri se ne vrne več, si mislim sam pri sebi. Ali ta hlev! Tu še le sem prišel iz dežja pod kap. Ko je odprl Lisjak vrata, vdaril mi je v obraz sopar, ki bi me bil vrgel kmalo vznak. Okna, odpušči, vrata vse je bilo, zabito in trdno zamašeno. Prav nič zraku ni moglo prihajati v hlev. In kako je izgledalo tu notri! Mršavi, kravki, ki sta bili v hlevu, sta se valjali v gnoju, tako da me je popadala jeza. Zadnji konec je stal pol metra višje, nego prednji. Skoki so bili z blatom tako obloženi, da bi jih moral poprej ote-

plačuje na neposrednih državnih davkih v vseh volilnih razredih skupno 4.316.760 kron; srednja Štajerska plačuje 10.917.136 kron, spodnja Štajerska pa 3.324.145 kron. Vsa Štajerska plačuje torej na direktnih davkih nekaj čez 18½ milijonov kron. Pač lepa svotica!

Vojska?! Duhovi so se malo potolažili. Vendar pa ni krvava igra na Balkanu izključena. Kakor znano, stoji stvar tako-le: Bulgarija se je naredila neodvisna od Turške. S tem so seveda Turki nezadovoljni. Avstro-Ogrska pa je anektirala, to se pravi: si je osvojila, za svoje vzela Bozno in Hercegovino, kateri deželi je upravljala že 30 let in je v njih vtaknila milijone in milijone našega denarja. S tem je pa Srbija nezadovoljna. Srbi so si menda domišljavali, da so Bošnjaki „neodrešeni bratci“ in da bodejo enkrat pripadali kroni tistega novopečenega Petra, kateri je postal kralj le z najnavednejšim umorom. Zdaj ropotajo ti paglavci, kakor da bi se jih kdo bal in naši prvaki so tudi na prvi hip pripravljeni, izdati avstrijsko domovino in se zavzeti za Srbe. Srbska vlada je seveda dovolj pametna, da si ne upa naši državni vojsko napovedati. Kaj bi tudi celi Balkan proti Avstriji, ki poleg tega ni sama, temveč ima trozvezo za sabo?! Regulerne vojske ne bode. Pač pa bodejo panslavistični Srbi zanesli v Bozno in Hercegovino upor in ustajo in tako zamore priti do velikanskega prelivanja krvi. Ta slučaj bode vsaj dokazal, da je panslavizem, ki ga gojijo Srbi kakor naši prvaki, velikanska nevarnost za našo državo!

Dopisi.

Središče. Studi se nam v današnjem času, kakšna hujškarija vlada pri nas. Naš general Šinko nima družega dela, kakor da kova shode in nas hujška zoper Nemce. Ja Šinko, pa pojdi na Kranjsko ali med Hrvate, ako ti je pri nas preveč „zaspano ljudstvo“. Mi ti v obraz zabrusimo besedo, da si preповemo širjenje tega sovraštva. Mi hočemo mir z Nemci. Saj vemo, da cela trgovina gre le skozi nemške roke. Poglejmo naše zagrižene Slovence Robič, Zdravec, Kočevar, s kom kupčujemo večidel na veliko, kakor ravno z Nemci. Kdo kupuje vino? Kdo živino? Kdo perutnino? Ravno Nemci! Mi si preповemo vaše grdo postopanje. Mir hočemo kot mirni Slovenci, da ne izgubimo še te male časti. Zakaj hujškate zoper Nemce v Ormužu, v Ptuj? Zakaj nas vlečete v sovraštvo? Zakaj vse to?! Ako ne bode miru, pa bomo naše grehe svetu razložili. Tudi od našega Rotšilda trgovca Robiča bomo svetn naznanili, kako na visoke procenete denar posojuje. Le tako naprej, in videli bomo, kje sta poštenost in pravica doma!

Sv. Marko niže Ptuj. Naš predstojnik Vršič in njegova banda nas hujškajo proti Nemcem in naprednjakom. Te črne duše pač ne poznajo prve božje besede: ljubi Boga čez vse in svojega bližnjega kakor samega sebe. Vršič je tako predrzen, da si upa nas nagovarjati, da ne smemo več kupovati pri nemških trgovcih v Ptuj. To je grdo, protipostavno postopanje človeka, kateri je občinski predstojnik in ima za mir skrbeti

sati, če bi hotel priti s česalom do kože. Pod nogami ubogih živali je bilo toliko gnojnice, da je kar sikalo izpod nog, ko so prestapale.

»Človek mora kar obstati, če kaj takega sliši«, pravi Zelenjak. »V takem hlevu mora vendar žival poginiti!«

»To se razume samo ob sebi«, odgovori Janez. »Ako se živino pravilno ne krmi in slabo obskrbuje, mora iti pod zlo tudi najboljša kmetija, to je stara resnica. Poslušajte dalje. Jasli so bile sicer polne, a govodi nista nič žrli in pogledovali sta me tako milo, da me je zabolelo v srce. Kakor se mi je gnusilo, zagnal sem se in skočim čez kup gnoj, da sem dospel k glavam ubogih živali. Kaj zagledam! V koritu sta bili dve globini in krog in krog je bilo vse trdo kakor skala. Lisjak, rečem, dajte mi dleto in debel lesen bat! Lisjak me pogleda ali vendar mi prinese ono, kar sem zahteval. Začel sem dolbiti. Z dletom sem iztrgal kos gnile krmne. Dolbel sem dalje in dalje, misleč si, zvrši kar si pričel. Tako sem dolbel eno uro in na to ugledal, da so bile na dnu lepe kamnite jaslji, velike in široke, da jih je bilo veselje gledati.

Na to sem vzel šop slame, jasli pometel in obrisal in velel Lisjaku, naj mi prinese čiste hladne vode ter jo potem zlij v jaslji. Ko bi vi videli, kako so živali pile. Bal sem se, da jih ne bom mogel nikdar napojiti.

»Tu sem pogledal Lisjak pravim na to, kako tvoja živina pije in pogledj, kako sedaj žre. Seveda iz takih jaslji, v katerih je celo gnoj, ne bo pil niti prešči, kaj pa

ter zakone varovati. Mi ti povemo, da se ne bomo tvojega navodila držali. Kupčevali smo z Nemci in bomo storili to še naprej. Ti Vršič pa le drži z prvaškim dohtarji in tudi tistim prodaj svoje pridele. Višjo oblast pa opozarjamo, da si tega človeka pokliče na račun in ga naj nauči kaj je „svoji k svojim“. Kmetije bodimo pametni in ne dajmo se hujškati.

Več kmetov.

Razbor pri Slov. Gradcu. Blagi „Štajerc“, pridi in potipaj žile našim črnim in namesto bralnemu kladnemu društvu. Ker si zadnjokrat jih nekoliko ožigosal, so se tako razvneli velikaši žniderčki, blagajnik in predsednik, da so si z dovoljenjem župnika uredili pri nekem kmetu tako imenovano „vahparado“ 4. t. m. pri koji so civilili in javkali čez nas. Pri tem se je knjižničar Jernej Pačnik, pijan od „Slov. Gospodarja“ tako razvnel, da je dva domača hlapca zabodel, kojih eden je v smrtni nevarnosti. G. župnik, lep napredek Vašega društva! Črez to društvo pa ja ne bodejte kaj rekli, saj so Vaši podrepaniki to storili. Več pride drugi!

Opazovalci.

Ptujski okraj. Ni človeka, katerega se ne bi skušalo nahujškati od strani ničvrednih ljudi. Mi se čudimo, ako slišimo od ljudstva, katero pride prestrašeno in našutano v mesto, kako razlaga prvaško gonjo. Mislili smo, da bo konec, ker je ljudstvo mirno postalo in ne verjame več tem hujškačem; ali žalibog, laži katere že pressegajo vse meje, tudi pri nekaterim ljudem najdejo še nekaj veljave. Mi hočemo danes samo nekaj slučajno razodeti, da ljudstvo sprevidi, da vsa ta gonja ni drugo, kot velikanska škoda na gospodarskem polju; in ravno ljudstvo ima prenašati ta žalostni položaj. V vsaki vasi so takozvani „voditelji“ nekeke društva in to društvo trosi grde laži med svoje sosede. Ti hujškači pravijo: ne hodi v mesto k nemškim trgovcem, ti te bodo pretepli ali pa otciganili, ali pa s slabim blagom sleparili, ako stopiš v nemško trgovino, tam te že čakajo Slovenci, da te osramotijo; to so tisti nemčurji, kateri so od sv. kat. vere odstopili, to so zdaj sami brezverci, kateri tudi tebi vero vzeti hočejo; bodi previden in ne hodi tja, ker je prepovedano. Ti moraš edino k Slovencem zahajati; tam kupuj svoje blago, to so možje sv. kat. vere, to so pravi Slovenci itd. — Tako ropotajo in lažejo prvaški hujškači. Žalibog da je tako! Žalostno in resnično! In vse to se godi v prid nekaterim ljudem, kateri ptujske razmere dobro poznajo in nimajo toliko sramote v sebi, da bi pri taki hudobiji ljudem vendar oznanili, da vse to ni res. Nam druga pot ni dana, kot ljudstvo opozarjati, da vsa ta hujškarija ni za pičico resnična. Nemško mesto Ptuj ima svoj nemški odbor, nemške šole, svojo nemško katoliško cerkev in še razna druga dobra podjetja, katera tudi ljudem posebno na gospodarskem polju koristijo. Nemški trgovci niso brezverniki, ne Orng ne Blanke, Steudte, Strachill, Slawitsch, Sadnik, Muchitsch, Schramke in vsi drugi; vsi so dobri katoličani, znabiti boljši kot prvaški voditelji dr. Jurtela, dr. Brumen, dr. Horvat, dr. Kodermann, Havelka, Mahorič in Seligo in drugi. Ali se vidi

še le govedo. Če ne boš drugače obskrboval, mora zborleti in poginiti tudi najkrepkejšo govedo. In rečem ti najmi jutri takoj par delavcev, da ta gnoj izkidaš, potemusti izkidaš vsaki ali vsaj vsaki drugi ali tretji dan in doživel boš čudeže v svojem hlevu. Ko se bo krmilo, bodi zraven in pazi, da se živino pred krmjenjem skrbno osnaži, ker drugače bo za pol leta ravno isto, kar si danes videl. Rečem ti, glej tudi svoji ženi malo bolj na prste in zahtevaj od nje nekaj več snage in reda, kajti če gre tako dalje, boš v par letih berač in boš moral živeti in umreti v veliki mizeriji! — Lisjak mi je seveda obljubil, da bo odslej vse drugače; pustil sem gar ter šel svojo pot.

»Ali je bilo potem kaj bolje? Je gledal svoji ženi, na prste in zahteval, naj bi bolj pazila na red in snago?« vpraša večina možakov.

»Kaj še!« odgovori Janez. »Pri teh ljudeh je bila vsaka beseda bob ob steno. Če bi mene ubogali in bi potem šlo premoženje na dražbo, bi se bil čudil. Ali gospodarili niso potem nič drugače nego poprej. Ostalo je pri starem. Lisjak je bil butec, ki ni znal ženi ukazovati. Ona je gospodinjala s svojo lenobo in umazanostjo dalje in moralo je priti do tega, do česar je prišlo t. j. do takozvanega odgospodarjenja. Le škoda ubogih otrok. Ti reveži se mi kar smilijo!«

»Žalostno, pa resnično«, pravijo sosede; »slaba gospodinja spravi hišo na boben in sicer tem prej, če mož sam ni dober in energičen gospodar.«

Po svoje prevel po A. Stöhr, iz „Prakt. kmetovalca“ D.

Kodermána ali Supančiča kdaj v cerkvi? Mi ne hvalimo ampak grajamo to, kar ni pravica! Bodite tedaj, ljudje pametni, ne verujte tem gadom, ampak dajte jim krepki odgovor.

Iz Virštajna. Nima skoro pomena poročati o malenkosti, pri kateri se je najemnik lova veliko prizadeval. Kosili so kosci pri veleposesniku g. Jakob Bovka seno „Podvezbo“; našli so nežne mladice zajčke in se jim je žival usmilila in jih je viničar odstranil, potem jih je njegova hči v bližni vinograd spustila. Ko je to najemnik lova zvedel so mu že začeli lasje po konci rasti: zdaj sma pa že vkup, bom že jaz pokazal, komu zajce pobirati; verjeti pa ni hotel da so bili zajčki spuščeni. Poslal je opomin da naj plača 8 K za zajce, ki niso bili nič vredni. Šel je pa na sodnijo tožiti, bila je obravnava 8. oktobra in je sodnik toženca čisto oprostil. Res si je mislil ta najemnik lova: dobre bi bile kronice. Jaz pa mislim, da se boš velikokrat kesal, ko boš moral plačevati škodo katero bodo zajci naredili. Opazovalec.

Sv. Lovrenc sl. gor. Pri nas je trgatav dokončana, mošta je obilno, kupcev pa nič. Današnje žalostne narodne razmere so krive, da ne pridejo nemški kupci več v naše kraje. To so sadovi hujskanja prvakov proti Nemcem. Sad se še nekaj odpošilja, pa tudi v nemške kraje. Ja ljudstvo, tako se nam bo godilo, ako bode trajalo to sovraštvo še naprej.

Ljutomer. Podli sovražnik nima pikice časti, ker znirom hujška Slovence zoper Nemce. Zakaj pišete od vaših „slovenskih“ trgovcev, ker je znano, da so ravno tisti na slabih nogah. Zakaj hujškate, ako pa vendar vidite, da smo odvisni od nemškega kupca in ravno vi najraj prodate vaše prideleke v nemške kraje?! Zakaj delate sovraštvo, ker vendar vidite, da je ravno pri nas kmet od mest in trgov odvisen. Ali spada gospodarski posel tudi v politiko? Mi kmeti pravimo: ne in stokrat ne! Živeli smo z Nemci in hočemo še nadalje v miru živeti in kupčevati! Kmetje.

Majberg pri Ptuj. Poročali smo že enkrat, da tudi pri nas hujškarija sovraštvo in napade rodi. Žalibog da moramo to sramoto nositi, za katere lumparije so le edino nekateri hujškači in ljudje brez sramu odgovorni. Naš kraj je bil priljubljen in z veseljem smo spremljali Ptujške meščane v našo sredo in se dolgo leta prav dobro razumeli. Danes je pa drugače; ako ni slabo leto ali toča, pa so slabi in hudobni ljudje, kateri kalijo ta blaženi mir. Mirna in poštena je gostilna gospe Gomilšek, pogledimo si pa nasprotno sosedovo Rižnerja; tudi ta je bila enkrat spoštovana hiša, danes pa ima sin glavno besedo in ta je velik sovražnik Nemcev, ako ravno tudi on rad kupčuju z njimi. Tam je tisti slovenski tabor, kjer se kova sovraštvo. Par navdušenih prenapetih ne pusti mirno popotnike, napadajo jih s psovki in tudi s kamenjem, celo strel se je zadnjo nedeljo slišal. Kdo pa so ti voditelji? Pa povejmo vendar enkrat, da ima tisti Habianič, mlinar pri gosp. Jurza v Ptuj, prvo besedo. Nadalje naš rihtar in še par podrepanikov. Da ne bo celi naš okraj oškodovan, prosimo višjo oblast, da naj napravi red in da ojster ukaz gostilničarju Rižnarju in našemu rihtarju ter Habianiču, da bo vendar enkrat mir v našem kraju. Sovraštvo do Nemcev pa pustimo na stran, ker vendar z njimi kupčujemo in hočemo tudi za nadalje v miru živeti.

Čitajmo kmetijsko časopisje!

Naše kmetško ljudstvo je na sploh pridno ljudstvo, toda malo preveč starokopitno ali staroverno je. Neče in neče od starih navad, pa obetaj mu tudi zlate gradove. Kaj bodo ti „šolarji“ znali, kako je treba kmetovati, pravijo in ti ubivaj se kolikor hočeš, tvoji dobri nauki so vedno le bob ob steno. Če nisi ravno berač ali cigan, pa ti ne bodo nič verjeli. Ravno narobe naredijo, kar si jih učil. Kaj pa še dobra kmetijska knjiga ali kmetijski časnik! To so sicer dobro došle reči, toda ne za čitanje, marveč za zavijanje tobaka in masla. Kar ni v sanjskih bukvah, v pratiki ali v molitveniku, to je vse odveč! Zato pa se ne smemo čuditi, če se številu onih kmetovalcev, katerim gre v gospodarstvu vse rakovo pot, pri nas vedno veča in večja.

Naši kmetje so, kakor rečeno, po veliki večini pridni delavci, toda razumnih delavcev imamo malo; še manj pa razumnih gospodarjev. Temu pa se ne smemo niti čuditi, kajti noben mojster ni pa šel z nebes. Za mojstra se je treba učiti, našemu kmetu pa smrdi navadno to delo in zato tudi malo zna. Osobito za vodstvo kmetije je treba mnogo znanja! Časi, ko je veljal za dobrega kmeta le oni, ki je krepko udrihal s kopačo in z lopato, so minuli. Dandanes si je tudi v kmetijstvu pridobil razum prvo mesto. Slabotno človeče s par volov in z dobrim plugom napravi v enem dnevu lahko več nego 10 junjskih kopačev! V sedanjih časih je kmetovanje pa tudi drugačno nego nekdaj, ko nismo imeli še železnice, cest, parobrodov, strojev in — tuje konkurence. Gospodarji je treba zato mnogo misliti, kako bi izvelkel iz svojega posestva vsaj toliko, kolikor potrebuje za vsakdanje življenje in dal nekoliko tudi za bolezen in stare dni na stran. Ker so dandanašnji naše življenske potrebe in tudi drugi izdatki mnogo večji, nego so bili prej, uporabiti moramo ves svoj razum in vse človeško znanje, da iztisnemo iz svoje zemlje z majhnimi stroški čimveč dohodkov ter vtolažimo z njimi ogromne potrebe.

Da bomo zamogli to doseči, moramo uporabljati tudi skušnje drugih. Gorje bi bilo kmetovalcu, če bi moral šele vse sam iznajti in preskušati. Prišel bi kmalu na beraško palico. Da tega ni treba, imamo kmetijske knjige in kmetijsko časopisje, kjer se dajejo kmetovalcu bodisi to ali drugod že preskušeni nauki. Kdor je namreč kaj izumil in preskušal, pa sporoča v časopisju, iz katerega zve o stvari lahko ves svet. Njegov izum drugi lahko zboljšajo, a o zboljšku spet poročajo v časopisju. Na ta način se stvar popolni in lahko jo uporablja vsak kmet, ki čita časopis, seveda ako se zdi primerna na njegovem posestvu. Bog vari, če bi ne bilo časopisja! Lahko rečemo, da bi se naši vinogradi že popolnoma poizgubili. Če bi ne skušali eden, da se pomaga proti grozdnim plesnobi z žveplom, proti trtni uši s cepljenjem na američansko podlago itd., kje bi bile že trte! Mnogokrat se je prišlo do takih skušenj le po naključju. Tako je opazil n. pr. nekdo, da se je trtno listje ob kolih, ki so bili namočeni v modri galici, dobro ohranilo, zato je začel škropiti proti peronospori s to raztopino, ker je požgala drugemu modra galica listje, hotel je njeno žgečo moč utaložiti z vapnom in skušnja h skušnji so dale tak pomoček proti ti strašni trtni bolezni, kakoršen uporabljamo dandanes. Do tega pa je prišlo polagoma potem časopisja, kjer so se izražala razna mnenja.

Časopisje je toraj najboljšo sredstvo za širjenje znanstva, katero si lahko v svoj prid izkoriščamo. Pri nas imamo zadnji čas sicer tudi kmetijske potvalne učitelje, ki kažejo kmetu ustmeno in praktično, kako mu je v tem ali onem slučaju postopati, toda vsled preobilega delokroga, ne morejo biti ti učitelji vedno in povsod pri roki. V kratkem času, ki jim je na razpolago, tudi jim ni mogoče vsega povedati. Zato je kmetijsko časopisje v prvi vrsti poklicano, da širi nove koristne kmetijske nauke.

Kako se pa naši kmetovalci za to časopisje pobrigajo? Premalo! Pač se dobi tudi pri nas nekoliko zavednejših gospodarjev, ki si naročijo kmetijski list, toda nasproti tolikemu številu kmetijskega ljudstva, so ti le neznatni odstotek. Ves ostali svet brodi po temi. Prostemu ljudstvu smrdi, kakor že zgoraj povedano, skoraj vsaka knjiga, bolj izobraženi se pa rajši bavijo s pustimi političnimi prepiri in s zabavnimi knjigami. Zastonj iščemo pri nas one stanovske zavesti, ki je doma n. pr. med češkim ali še bolj med američanskim kmetom. Tam je vsakdo, ki je kmet, ponosen na ta stan, pri nas se ga pa sramujemo. Vse smo rajši prej, samo ne kmet. Zato nam ne diši kmetijsko časopisje in kmetijska knjiga. To je tudi uzrok, da je naša slovenska kmetijska literatura tako neznatna! Pač požrtvovalnosti je treba pri nas, če hoče kedo zalagati kmetijsko berilo. Vse drugače pa izhajajo založniki raznih malovrednih romanov! Gorje nam kmetom, dokler se bomo tako malo zavedali!

Drugi narodi so spoznali že zdavno vrednost kmetijskega časopisja za kmetijski in z njim sploh narodni napredek. Zato, ker se v njih

mного čita, je tam tudi mnogo premoženja, mi smo pa sami reveži, ker le malo beremo. Saj so pri nas že cele vasi, kjer ne dobiš niti enega gospodarskega lista. Mesto pametnega razgovarjanja o raznih kmetijskih predmetih, vidimo zato v takih krajih med sosedi več en ravs in kavs.

Slovensko gospodarsko časopisje, kolikor ga imamo, je jako ceno in zato ne bi smela biti naročnina par borih kronic uzrok naši malomarnosti. Samo z enim dobrim člankom se ti lahko ta naročnina stotero poplača. Nočemo se hvaliti sami s svojim listom, ker nismo v to kompetentni, toda reči moremo, da nam je došlo v tekočem letu na razna svarila in razne opomine precej zahvalnih pisem.

Zato kličemo: naročajte kmetijske časopise in sicer ne samo enega, ampak čim več jih morete! Prazen je izgovor, da nimate časa za čitanje. Osobito potem po zimi ga je vedno dovolj. Pa tudi, če bi ga v resnici ne imeli, morali bi si ga v ta namen najti, kajti brez čitanja kmetijskega časopisja, ni kmetijskega napredka, ni blagostanja. Osobito se obračamo na vas dosedanji naši čitatelji s prošnjo, da odpirate tudi vi po svoji moči oči nevednim svojim sosedom. Ko spoznajo ti korist dobrega kmetijskega berila, vam bodo gotovo hvaležni. Prepričani smo, da se ne bo čulo potem več toliko tožb o slabih novih časih, marveč, novi časi prinesejo tudi našemu kmetu boljše kos kruha, nego ga je dobil do sedaj.

Novice.

Škof ima besedo!

Kakor smo svoj čas poročali, pisal je ljubljanski knez in škof dr. Anton Bonaventura Jeglič voditelju kranjskih Nemcev grofu Barbo pismo, v katerem je z ojstrimi besedami grajal grozovlado ljubljanskih pouličnih razbijalcev. Knez in škof dr. Jeglič je sam Slovenec. Ali vkljub temu ni čakal niti trenutka, da bi ne povedal svoje mnenje. In to mnenje je, da obseja knezoškofo rokoverniške izgrede prvaških ubijalcev, ki so celo vojaštvo s kamenji napadali, dokler ni bilo vojaštvo prisiljeno streljati in je ubila krogla dvoje mladih življenj. Kri ubitih teh dveh mladeničev pade na prvaške hujšake same nazaj! Tudi danes še ni miru v Ljubljani. Vsak dan se čuje o novih izgrelih. Zdaj napadajo poulične barabe zlasti vojake, ki niso ničesar storili nego svojo dolžnost v zmislu svoje prisega izvršili. Ti vojaki so Štajerci in zato jih kranjska svojat ne mara, zato jih sovraži in zato napada posamezne vojake. Pretekli ponedeljek sta bila dva vojaka od teh barab napadena in težko ranjena. In prvaški listi hujškajo naprej! V vsej tej nečuvani razburjenosti je vzel ljubljanski knezoškofo dr. Jeglič besedo. Izdal je pastirski list, v katerem se ojstro obrača proti hujškariji. Knezoškofo, slovenski knezoškofo pravi v tem pastirskem listu do besedno: „Kar se je v Ljubljani proti Nemcem zgodilo, nezmislno razbijanje šip na oknih in poškodovanje tuje lastnine, to je **smrtni greh** in sicer ne samo proti ljubezni, temveč tudi proti pravičnosti, ki smo jo bližnjemu dolžni“. Knezoškofo omenja potem tisočere slovenske rudarje, ki iščejo in najdejo svoj kruh v Nemčiji; pravi tudi, da se nemški duhovniki na Pruskem slovenščine učijo, samo da zamorejo tem rudarjem duhovniško pomoč podeliti. Tudi omenja knezoškofo Dunaj, kjer se vrši v Fünfhausu enkrat na mesec slovenska božja služba itd. Končno zapove knezoškofo v pastirskem listu, da se mora ta list vsem vernikom raz prižnice prečitati. Ta pastirski list je določen sicer le za kranjske duhovnike. Velja pa za vse! Knezoškofo ljubljanski pravi torej kot visoki cerkveni glavar, da je gonja proti nemstvu, da je vso to hujškanje **smrtni greh**! Duhovniki, držite se te besede in onemogočite nadaljno hujškanje!

„Svoji k svojim“. „D. W.“ piše: „Giblje se, tudi daleč od bojevišča. Kakor se nam iz Gradeca poroča, od pustila je neka tamošnja fabrika zaradi prvaške gonje proti Nemcem 61 slovenskih delavcev. Istotako se poroča iz zgornje Štajerske in iz Salcburskega, da občinski uradi slovenskim krošnjarjem (hauzirerjem) ne dajo več dovoljenja. V prvi vrsti so tr-

govci s sadjem prizadeti. Kakor se čuje, hočejo Nemci sploh napraviti močno organizacijo, ki bode delovala proti prvaškemu bojkotu“. — Tako pišeje nemški listi! Jeza in strah nas obdajata, da je privedlo prvaško hujškanje do takih plodov. Kaj ko bi Nemci res ne hoteli več ničesar od Slovencev kupiti? Kaj ko bi odpustili vse Slovence iz službe? Kakšna gospodarska katastrofa bi iz tega nastala, to zamore izpoznati le človek, ki pozna razmere. Prvaki, vi, edino vi ste krivi!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Posledice prvaške gonje proti nemškim in naprednim trgovcem se že kažejo. Iz raznih nemških krajev dobivamo vesti, da nočejo nemški kupci živine, vina, sadja itd. več v naše kraje priti. Splošno je razširjeno mnenje, da se na spodnjem Štajerskem zdaj vsakega, ki govori nemško, napade in pretepe. Ker je nekaj nahujskanih pobalinov izvršilo s kamenji in poleni res par takih napadov, je to mnenje gotovo opravičeno. Ljudje čitajo poleg tega prvaške liste, ki so napolnjeni s samim hujškanjem in sovraštvom proti Nemcem. Vsled tega pravijo Nemci: Pa naj ti nahujskani kmetje sami svoje pridelke obdržijo. Mi obžalujemo, da je prišlo tako daleč. Kajti kmetje sami so nedolžni in v ječo spadajo le tisti brezvestneži, kateri hočejo v kalnem ribariti in pod prvaško zastavo osebni svoj profit delati. Ali nedolžni morajo vedno za krive trpeti... Letos imamo veliko sadja in hvala Bogu tudi krasno uspele vinske trgatev. Ali iz zanesljivih virov smo izvedeli, da se letos niti del tistega sadja ni izvozil kakor druga leta. Kupcev primanjkuje, ker ti kupci nočejo več priti zaradi prvaške gonje. Istotako bo z vinom in z živino. Mi smo se vedno trudili, da bi čimveč nemških kupcev v naše kraje privabili in s tem cene naših pridelkov zvišali. Ali prvaki delajo križ čez ta račun. **Prvaki in hujšaki so vsled tega krivi, da padajo cene naših kmetijskih pridelkov**; oni so odgovorni zato, da naši kmeti letos ne bodejo imeli tistega dobička, kakor se je pričakovalo... Kmetje, vzdramite se! Prvaško hujškanje vam je v gospodarskem oziru istotako škodljivo kakor toča. Poženite hujšake iz Vaše srede, kajti to zahteva vaš lastni interes!

Benkovičeva gonja. Kar uganja slavní dr. Cvenka-Benkovič, to presega pač že vse meje. Mož menda res misli, da mu je vse dovoljeno, odkar ga je poslala ljudska neumnost v državni zbor. Ali pa so mu udarci s pasjim bičem, ki jih je svoj čas dobil, možgane zmešali. Za zadnjo nedeljo je nameraval s svojo bando in s pomočjo nahujskanih Hrvatov ter Kranjcev napasti mesto Brežice. Izdali so letak, ki je naravnost zločin. Mesto Brežice pa je dobilo vojaško pomoč. Hrvati se tudi niso vsedli na Benkovičeve limanice in prišlo jih je samo — 4. O ti vbogi Cvenkanič, kako je grdo gledal. K večjem 300 ljudi, vbogih, zapeljanih ovčje je prišlo poslušati brežiškega odrešenika. Benkovič je držal shod, vkljub temu da je bil ta shod prepovedan. To se pravi torej: tisti Benkovič, ki ima polni jezik patriotizma, prezira javno česarske postave. Mi smo radovedni, koliko časa bode oblast to zločinsko postopanje gotovih ljudi mirno gledala. To je pač že višek nesramnosti! Fej hujšakem!

Vinske cene hočejo pasti. Letos nam je zrastle mnogo izbornega vinca, tako da kmetom kar posode primanjkuje. Vsakdo je 2 krat, 3 krat in tudi 5 krat toliko pridelal nego je pričakoval. Ali zdaj se pravi cene držati. Gotovi kupci zlorabljajo zdaj položaj in hočejo vino senkano dobiti. Držimo tedaj vinske cene!

Mežnar pri minoritih v Ptuj ima — kakor se nam poroča — to nalogo, da kadar pride na pošto in sliši kmetško ljudstvo nemško govoriti, prične tuliti: zakaj pa slovensko ne govorite?! itd. Ta črna duša zasluži za svojo hujškarijo toplo zaušnico in to se mu tudi zna zgoditi. Mi pa vprašamo zopet župnika Vavpotiča: Ali vidite vaše sadove pri lastnih služabnikih? Ali se ne sramujete da vaš mežnar surovo ljudi napada? Ali se plačuje mežnar zato, da rogovili in hujška? Ali bodejo sploh mežnarčki gospodarili v Ptuj? Gospod Vavpotič, napravite red, kajti naša potrpežljivost traja dolgo, naposled pa počí. Saj

menda slutite, kaj vemo povedati o nekem gosposdu duhovniku, nekem testamentu in neki zbirki zaljubljenih pisem? ...

„Narodnjaki“ v dravski dolini — tako se nam poroča iz Ribnice — hoteli so prirediti 4. t. m. shod, na katerem bi seveda pošteno hujskali in prav po prvaško lagali ter obrekovali. Tamošnje ljudstvo se doslej ni udalo tej hujskariji. Nasprotno, ljudstvo na Pohorju je bilo mirno in je hotelo i zanaprej v prijateljskem razmerju z Nemci živeti. Ali prvaki ne dajo miru, dokler jih ne dobijo po glavi. Sklicali so v Ribnico shod. Sklicatelj je bil znani Paherneg in neki mlečozobi študentek po imenu Brunčko. Paherneg je sam lazil okoli kamnoseških delavcih in jim plačeval pivo, da bi prišli. Ali delavci, kakor tudi vrli poherjanski kmetje se niso dali zapeljati na te limanice. Posledica shoda je bila, da je moralo petero žandarjev Paherneka v sredo vzeti ker bi ga drugače razburjeno ljudstvo preklotalo. Študentek Brunčko jih je dobil pošteno po grbi in se je hitro v Prago h češkim bratcem odpeljal. Jih fantič raje študira, resno politiko pa naj pustijo odraslim ljudem. Ta Brunčko je sicer dopisnik dohtarskega „Narodnega lista“. Tam kriči in vpije kot da bi zbesnel. „Narodni list“ menda sploh nima drugih dopisnikov kakor mlečozobih študentkov in učiteljev, ki imajo preveč prostega časa. Ali študent Brunčko se je od urednika Spindlerja malo naučil Spindler namreč je „kšajt pob“ in se skrjuje; misli si: boljši del pogumnosti je previdnost, in za njegovo grbo mu je več nego za slovensko domovino. Brunčko pa je bil tako neumen, da je nosil svoj nosček tja, kjer je dobil potem poštene klofute od delavskih rok. Upamo, da si bodoje prvaki zdaj zapomnili, da na Pohorju nimajo ničesar opraviti!

„Kostrunbirt“ Gajšek v Poličanah spada med one nesramne ljudi, s katerimi se mora javnost hote ali nehote pečati. Na našo zadnjo notico nam je poslal sledeči „popravek“ po § 19: „Uredništvu „Stajerca“ v Ptuj. Opiraje se na določbo § 19. tiskovnega zakona zahtevam, da se sprejme glede v številki 39. z dne 27. septembra 1908 pod naslovom: „Kostrunbirt Gajšek v Poličanah“ pisanega poročila sledeči popravek: Ni res, da sem jaz kedaj prodajal klobase ali meso od krepanih odnosno bolnih svinj. Ni res, da sem bil zaradi tega na šest tdnov ječe obsojen. V Poličanah, dne 8. oktobra 1908. Franc Gajšek. — V prvi vrsti omenimo, da nismo bili dolžni, objaviti ta lažnivi „popravek“. Kajti „kostrunbirt“, tega ne smete pozabiti, da je težje postavno „popravke“ pisati, nego klobase iz pokvarjenega mesa delati. Vrgli bi famozni „popravek“ lahko v koš. Ali natisnili smo ga iz dveh vzrokov: prvič zato, ker Gajšekin itak živa duša besedice ne veruje in se bode valed tega „popravka“ le vsakdo njegovi brezstidni impertinenciji čudil; drugič pa smo objavili to čečkarijo, ki mu jo je bržkone kdo drugi spisal, da zamoremo še enkrat ponavljati: res je in stokrat res, kar smo o temu „kostrunbirtu“ pisali in pred vsako sodnijo zamoremo to dokazati. Tako, Gajšek, za danes — si privošči eno tvojih čednih klobas in molči!

Napredna zmaga. V Karčevini pri Mariboru so se vršile pred kratkem občinske volitve. Končale so s popolno zmago naprednjakov. Izvoljeni so bili sledeči gospodje: v tretjem razredu dr. Albert Leonhard sen., dr. Joh. Maizinger, Joh. Schmiedinger, Franc Lopitsch in kot nadomestniki Larl Scheibl in A. Erhart; v drugem razredu Val. Schäffer, Jos. Temel, F. Friedrigger, F. Tuma in kot nadomestniki A. Kropsch ter A. Jeritsch; v prvem razredu Anton Radel, R. Ogrisek, K. Soss, F. Zweifler in kot nadomestniki A. Götz ter O. Brüdners. Za župana je bil izvoljen zopet vrli g. Schäffer, za občinske svetnike pa gg. K. Soss, Jos. Temel in F. Lopitsch. Vsi izvoljeni so vrli naprednjaki. Čestitamo!

Sadarska in vinogradniška razstava v Mariboru je bila otvorjena 10. t. m. Zanimiva je bila zlasti razstava sadja in grozdja deželne šole. Dobili so srebrno državno medaljo gg. dr. Rak, graščinsko oskrbnništvo graščine grofa Merana, Alojzija König, oskrbnništvo graščine pl. Trickl; bronasto državno medaljo pa F. Robitsch, grofica Brandis, dr. Tischler; A. Sedlatschek, A. Tischler; srebrno medaljo kmetijske družbe so

dobili K. Wolf, P. Kammerer, Am. Zwettler, pl. Fabrici; diplome kmetijske družbe so dobili A. Kern, dr. Tausch; diplome in 50 kron A. Hofbauer; diplome in 40 kron A. Kleebinder, K. Schäffer; nadaljne diplome brez denarja K. Pfriemer, A. Reichenberg, dr. Tschell, graščinsko oskrbnništvo Pilz, denarne svote po 30 kron Bresnik, A. Krauer, J. Schlick; po 20 kron Lendler, Murko. Razstava je dokazala, da zamore sp. Štajerska glede sadja in vina z vsako drugo deželo konkurirati.

Iz Koroškega.

V spodnji Ljubelj (Unterlobl)! Brezvestno prvaško hujskanje se razširja tudi vedno občutnejše po Koroškem. Vsako priložnost porabi prvaška stranka, da bi razrušila lepo sporazumljenje, razbila prijateljstvo, ki je vladalo doslej na Koroškem. Preje se je učilo, da je prvo krščansko načelo ljubezen kdo bližnjega. Zdaj pa trdijo gotovi politikujoči duhovniki, da pride vsak Slovenec v pekelnj in ga bodoje tam vragovi z žarečimi kleščami ščipali, ako ne sovraži Nemce. Slovenski Korošci naj torej sovražijo tiste Nemce, ki so njih sodeželani, naj jih sovražijo le zato, ker komandirajo to sovraštvo iz Kranjskega privravnani hujskaci; — slovenski Korošci naj sovražijo in napadajo tiste nemške Korošce, s katerimi so v gospodarskem in vsakem drugem oziru tesno vezani, od katerih so odvisni, s katerimi napredujejo in si vstvarjajo lepšo bodočnost. To hočejo, to zahtevajo prvaški hujskaci. In — kakor smo že preje rekli — iztegajo ti prvaki svoje kremplje vedno dalje ter skušajo kos za kosom prelepe koroške dežele v svojo last in pod svojo črno vlado dobiti. Zdaj so se vrgli z vsemi močmi na Rožno dolino. V Sv. Jakobu je vodja huskarije znani župnik Ražun, ki še vedno ni opravičil „računske napake“ svojih somišljenikov. V Borovljah skušajo nasprotovati in konkurirati s svetovno znano tamošnjo nemško industrijo. Vrgli pa so se tudi že na druge kraje in to v prvi vrsti na prijazni Podljudelj (Unterlobl). Kakor poročajo listi, prirediti hočejo prvaki v nedeljo, 18. oktobra veliko slavnost otvoritve „narodnega doma“. Mi nimamo nič proti temu, ako si zidajo ti ljudje hiše. Nam se le smilijo tisti vbogi, zaslepeni kmetje, delavci in obrtniki, ki žrtvujejo borne svoje krajcarje za take stavbe in sploh za prvaške parade. Voditelji prvaštva sami ne dajo nič; niti krajcarja ne dajo, brez da bi jim ne nesel 100 kratne procenote. Ali iz poneumnega ljudstva skušajo izprežati čimveč denarja. Zalibog da se jim to dandanes še posreči! Kakor rečeno, nimamo nič proti prireditvi prvaških veselice. Pač pa imamo mnogo proti temu, da se zanese v mirne koroške vasi in trgovce ogenj sovraštva in jeze, hujskarijo in boj. In to, edino to je namen nedeljske prvaške prireditve v spodnjem Ljubelju! Da se Nemci in naprednjaki, vsi, ki še čutijo koroško in so vneti za svojo milo domovino, branijo proti tej brezvestni nakani, to je pač samo ob sebi umevno. **Koroška — Korošcem!** — to je geslo katerega moramo vpoštevati! Vabimo naše somišljenike in prijatelje, vabimo vse naprednjake in spoh vsacega, ki še ni popolnoma zatajil in izdal svojo koroško domovino, — naj pride v nedeljo v Podljudelj. Treba privravnanim kranjskim hujščakem odločno dokazati, da si Korošci ne pustijo na svoji zemlji od nikogar komandirati! Pridimo torej vsi! **Koroška — Korošcem!**

Resnična beseda. „Bauern-Zeitung“ piše v eni svojih zadnjih številkah: „Hujskajoči advokat dr. Janko Breje je bil iz Kranjskega na Koroško poslan, da razširi tudi na Koroškem jezikovni boj, kakor vlada na Češkem in na spodnjem Štajerskem. Slovenski del koroškega prebivalstva naj se s pomočjo klerikalne stranke nahujška proti Nemcem, s katerimi je skozi stoletja mirno živel. Deželno edinstvo naj se raztrga! Neki shod kranjskih advokatov je pred kratkem sklenil, da naj dr. Breje koroške urade in sodnije s po kranjsko spisanimi vlogami bombardira, da se stem dvojezično uradovanje prisili. Tako bi postal prostor za na pol izobraženi lačni proletarijat iz Kranjskega, koroški domaćini pa bi se iz javnih uradov pregnali. Kaj ima naše ljudstvo od tega pričakovati? Kmetje nič drugega nego poslabšanje in podraženje prav-

ništva, naši obrtniki pa nevarno konkurenco, vsi skupaj pa grdi boj z grdimi tujci. Znano je, da podpira slovensko duhovništvo na Koroškem to stremljenje. Pripeljalo se je mnogo kranjskih in čeških duhovnikov na Koroško, ki so največji nasprotniki Nemcev, ako ravno živijo med njimi. Se ni dolgo, ko je duhovnik iz Podgorja križ iz groba izruval, ker je imel križ nemški napis. Slovenski klerikalci izdajajo v Celovcu hujskajoči list „Mir“, ki nima sličnega, kar se tiče laži in obrekovanja“. — Besede koroškega kmetkega lista so do pičice resnične!

Zakaj propada naš kmet?

Vprašaj tega kmeta ali onega, kako se mu godi, vsakdo se ti bo pritoževal. Žal, da so njegove pritožbe navadno tudi resnične. Če se hočeš o tem propričati, poglej v zemljiško knjigo! Cele vasi lahko dobiš, kjer ni niti onega kmeta, ki ne bi imel dolga. Marsikomu, ki je bil še pred malo časa imovit posestnik, preti beriški boben. Ljudje pa tarnajo: slabi časi!

Da se pa godi dandanes našemu kmetu slabo, niso krivi slabi časi, marveč kriv si je največ sam, ker ne gospodari tako, kakor zahtevajo ti časi, ampak se drži še trdovratno onega kmetovanja, ki se ga je učil od svojih dedov. Na ono njivo sejaj je ded ječmen, na ono pšenico in na ono krompir. Tako dela tudi vnuč. Sadno drevje sme se presajati samo na pustni dan, če sadiš drugače kedaj, ne rodi. Vina ne sme se pretakati od sv. Mohorja. Do tu sega znanost mnogih naših gospodarjev. Gorje pa tebi, ako jim govoriš da bi bilo boljše, če bi sejaj na prvo njivo eno leto ječmen, drugo krompir in tretjo pšenico, ali pa jim celo rekel, da je sadno drevje najboljšje presajati že v jeseni ali pa vino večkrat v letu pretočiti. Mislili bodo, da si prišel ob pamet. Kdor živi v mestu pa sploh ne sme niti govoriti s takimi kmetovalci o kmetijskih rečeh. „Take reči znamo sami“, zapisal je neki briski posestnik na ovitek našega lista, ko ga je vračal. Če bi bil samo ta naš posestnik tako „učen“, da mu ni treba več naukov bilo bi dobro, toda takih imamo, žali Bog, jako mnogo! Komur ni svetovati, temu se ne more tudi pomagati, pravi pregovor. Mi pa rečemo še: marsikedo, ki zametuje dobre svete, jih bo še iskal, toda takrat bo mogoče že prepozno.

V takih rečeh, v katerih ne bi smeli, posnemajo naši kmetje svoje očete, v skromnosti pa jih nočejo. Le poglej tega ali onega kmeta ob nedeljah, kako je nališan! Drugače nego irhaste hlače naših dedov! S hrano, kakoršna se je uživala nekdaj, pa tudi niso več zadovoljni! Stroški se toraj vedno večajo, a odkod vzeti, če daje kmetija vedno le toliko, kakor je dajala prej, ali pa še celo manj?

Poleg starokopitnosti in večih potreb je tudi zapravljivost kriva, da se godi kmetu slabo. Koliko naših posestnikov je spravilo n. pr. pijančevanje in igranje pod zlo! Osebito pa je prepri med sosedi, ki ovira vsako skupno delovanje za zboljšanje gospodarstva. Nikdo ne zaupa ničesar nikomur. Zato naša kmetijska društva večinoma le životarijo. Saj misli večina udov, da bodo pri društvu samo dobivali, a malo jih je ki se za društvo tudi žrtvujejo. Namen kmetijskih društev je večini naših kmetov nejasen. Če se komu društvo z malenkostjo zameri ali če pride komu kaka neljuba oseba v načelstvo, pa bo rul proti društvu in škodoval mu bo, kjer bo le mogel. On ne pomisli, da škoduje s takim delanjem v prvi vrsti sebi.

Sloge manjka toraj pri nas kmetovalcih in zato nam manjka tudi moči. Četudi nas je največ od vseh stanov, vendar nič ne ukažemo, nič ne veljamo. Vsakdo pometa z nami kakor hoče. Pogledimo, kako lepo je organizirano dandanes delavstvo! Posnemajmo ga in s združenimi močmi dosegli bomo tudi mi marsikaj, kar danes še ne moremo. V slogi je moč!

Jako neugodno na naše kmetijstvo vpliva tudi podraženje delavskih moči. Vse vre za boljšimi zaslužki, zato ne moremo dobiti na kmetih včasih za najdražje novce nobenega težaka. Nekdaj se je dajalo delavcu 30 do 40 krajcarjev na dan, sedaj ga celo za goldinar težko dobiš. Tudi tukaj bo treba spremembe in sicer v prvi vrsti v našem gospodarstvu.

Da kmet propada, je še mnogo uzrokov,

4 njive in travnik, lepo sadje, rodovitno, vinske trte, ki rodi vedrov vina, vse v lepem, dobrem stanu, dobri grunt, se prodaja pristo roko: cena je 6.000 kron pri lastniku. **Jože Gradišnik**

Avis!

Ako hočete realiteto ali prodajalno vanke vrste, hotel, vilo, gradino, gručino, ciglano, sanatorij itd. na mestu ali v provinci, v diskretno prodati ali kupiti, ako iščete hipotekarna posojila ali udležbo, obrnite se zaupljivo na prvo renomirano

Erste Realitäten-Verwaltung
Dunaj VIII, Albertgasse 30.

Prvorazredno, strogo rečno, kulantno, največje in strokovno podjetje. Zastopstva v vseh provincah Avstro-Ogrske in v sosednjih državah. Glavni zastopnik se boče te dni na mestu naba- Ali ako se njegov brezplačni obisk želi za ogled ali govor, naj se v takoj na zgorajšnji naslov naznani.

Največji promet kupcev med Dunajem in provinco.

Išče se družina

Štirimi ali še več delavskimi močmi, stanova- nje in kurjava brezplačno, plačilo je za moške K 1-60, za ženske K 1-10 na dan. Ravno tam se sprejme en

hlapec

živini; plača bi mu bila K 24— ter hrana in stanovanje. Ponudbe naj se pošiljajo na grajsko oskrbništvu na Impolci, pošta Radna pri Sevnici (Lichtenwald).

Za oskrbništvu grada Impolca:
V. Fon.

Svarilo

pred osleparjenjem!

Opozorjam cenjene čitatelje tega lista, da posnemajo tuji v zadnjem času zo- pet moje izmeritve ter da prodajajo na- vadne plehnate ure, ki se jih dobi po- vsod po K 3—, kot prave „železniške Roskopf“ ure, katere prodajam že mnogo let v polno zadovoljnost c. k. državnih želez- nic, se dobiijo le z zgorajšjo varstveno marko po moji firmi in se vsa druga naznamila navadne separije.

Moja originalna „železniška Roskopf“ ura brez sekundnega kazalca K 7—, s sekundnim kazalcem K 8—, 3 leta garancija. Se pošlje po povzetju

Max Böhnell, Dunaj

IV. Margaretenstrasse 27/27
urur, sočn. zaprj. cenilnik in strokovnjak
Katalog s 5000 slikami zastonj in po- stnine prosto. 692

Za bolnike! Za trpeče! Za zdrave!

Proti še tako močnimi in zastarelimi slučajem: revme, gihta, boleznij žive, glavni- in zobobola, bolečin v hrbtu in v mu- skelnih, hedenja v strani, bolečin nog napenjanju, se hvali splošno na mnogih klinikah praktično izkušeni, od ca. 1000 zdravnikov priporočeni, takoj bolečine od stranjajoči

Ichtyomentol.

Patent v vseh državah. Večkrat premijirano. Nedo- sežen v zdravilnem vplivu! Uspeh presenečljiv! Čez 15.000 zahvalnih pism. — Edina razpošiljatelj in fabrika:

Kemični laboratorij apotekarja

S. Edelmann

Behorodczany (via Lvov) oddelek 28.

Franko-raspošiljatev od 5 steklenic naprej proti pošiljatelj 6 K—, po povzetju 20 vin. več. 10 steklenic franko K 10—, 25 steklenic franko K 23—. 653

Samo pravi je lo

Thierry-balzam

zelo nuno kot znamko. Najmanj se pošlje 12/2 ali 6/1 ali patent polna družinska steklenica K 5—. Zabož zastonj.

Thierry centifolij-mazilo

Najmanj se pošlje 2 doze K 3-60. Zabož zastonj. Povsodi priznana kot najboljša domača sredstva proti bolečinam, pečenje v želodcu, krči, kašlju, hripavosti, vnetju, ranami itd. — Naslov za naročbo in denar:

1. Thierry, apoteka k angelj-varuhu v Pregradi pri Rogatec.
Zaloge v največjih apotekah. 237

Varstveni list

v znesku K 3—

Od 1. oktobra do 1. decembra 1908 se ta varstveni list (Gutschein) v znesku K 3— pri pisni naročbi v najmanjši svoti K 30— nakrat proti vpošiljatelj za K 3— v plačilo vzame. Poleg tega dobi vsak naročitelj lepi koledar zastonj

Max Böhnell, Dunaj

IV. Margaretenstrasse šte. 27/27.

Zaloga ur, zlatega in srebrnega blaga.

Zahtevajte moj glavni katalog z 5.000 podobami zastonj in poštne prosto. 695

Pozor, gospodje in gospodične!

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljšo sredstvo za rast las in proti njih izpadanju — KAPILOR št. 2. Povzroča, da postanejo lasje dolgi in gosti, odstranja pra- haj in vsako kožno bolezen na glavi. Naročila naj bi si ga vsaka družina. Imam premnogo sahvalnic in priznanic. Stane poštne prosto na vsako pošto lonček 3 K 60, 2 lončka 5 K. Naročila naj se samo od mene pod naslovom

PETER JURIŠIČ

lekarnar v Pakracu šte. 290 v Slavoniji.

Varstvena marka „Anker“

Liniment Caspici comp.

nadomestilo za

anker-pain-expeller

je znano kot odpeglajoče, izvrstno in bolečine odstranjajoče sredstvo pri prehlajenju itd. Dobi se v vseh apotekah po 80 h, 1-40 in K 2—. Pri nakupu tega priljubljenega domačega sredstva naj se pazi na originalno steklenico v skatljah z našo varstveno znamko „Anker“, potem se dobi pristno to sredstvo.

Dr. Richter-jeva apoteka „Zlati lev“

v Pragi, Elisabethstr. št. 5 nov.

Razpošilja se vsak dan. 690

!!Puške!!

Lancaster od K 26—, flobert-puške od K 8-50, pištole od K 1-50, samokresi od 5—. Popraviljanje po ceni. 587

— Cenik s slikami franko. —

F. Dušek, Opočno

št. 104 na državni železnici, Česko.

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptuju zraven kralnice in plinarke hiše postavljena je nova parna žaga vsakemu v porabo. Vsakemu se les hlodi, itd. po zahtevi takoj raz- žaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati in spahati i. t. d. 58

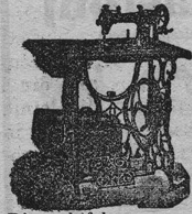
Vinogradniška zadruga

(Weinbaugenossenschaft) v Ptuj

kupuje 689

nepokvarjeni letošnji vinski mošt po najboljših cenah.

Pojasnila daje in ponudbe sprejema načelnik zadruge, gospod podžupan **Joh. Steudte** v Ptuj.

Brata Slawitsch

v Ptuj 108

priporočata izvrstne šivalne stroje (Nähmaschinen) po sle- deči ceni:

Singer A . . . 70 K —
Singer Medium 90 . . . —
Singer Titania 120 . . . —

Ringschiffchen . . . 140
Ringschiffchen za krojače . . . 180
Minerva A . . . 100
Minerva C za krojače in čevljarje 160
Hewe C za krojače in čevljarje . 90
Cylinder Elastik za čevljarje . 180
Deli (Bestandteile) za vsakovrstne stroje. Najine cene so nižje kakor povsodi in se po pogodbi plačuje tudi lahko na obroke (rate). Cenik brez- plačno. 106

Lepo posestvo

pri Mariboru s hišo in gospodarskim poslopjem, vse v dobrem stanu, s fundus instructus, 19 oralov zemlje, lepi sadonosnik, polja, gozd, se proda za 24.000 kron; lahko ostane na posestvu 10.000 kron; proda se zaradi smrti. Vpraša se pri upravi „Stajerca“. 702

Pri letošnji draginji

se zamore štediti le pri dobrem nakupu. Pokrijte-torej svojo po- trebo na perilu za postelj in telo, na oblekah za gospode, dame in otroke, na potrebščinah za neveste samo direktno pri fabri- kantu. Pišite nam in pošljemo vam

zastonj

in poštne prosto naš najnovejši krasno ilustrirani umetno tiskani cenik. Iz njega priporočamo posebno:

44 vinarjev Ostanki (resti) 44 vinarjev
pri metru **brez napak** pri metru

6—12 m dolgi po izvolitvi v lodnu, barhentu za obleke, flanelu za srajce, stofih za zimsko obleko, cajn za postelj, oksford, plavi druk, piké, stofih za bluze, cajn za predpasnike, antlje, vse garan- tirano čisto-barvno.
Ženske bluze v voljni ali barhentu, moderno, solidne, vse velikosti od K 8-50 naprej.
Ženske trikotne srajce zelo gorke . . . od K 2-30 naprej
Ženske trikotne hlače, mehke za zimo . . . od K 1-70
Moške trikotne srajce z ovratnikom ali brez . . . od K 2—
Moške trikotne spodnje hlače, debele in gorke . . . od K 1-50
Lodni mantelji za dečke za 6—14 letne . . . od K 6-50
Moški lodni mantelji za vsako velikost . . . od K 11-40
Ženska zgornja krila, najboljši snit . . . od K 3—
Dobre težke deknje za konje, krijejo celega konja od K 3—
in mnogo drugega. Pišite po katalog na

Gebr. Reichart, fabrikanti Dornbirn 20, Vorarlberg.

Rane

vseh vrst naj se varu- jejo skrbno pred vsako nečistostjo,

kajti vsled te postane lahko najmanjša rana nevarna in ve- lika. Ze 40 let sem se rabi omekhaločo Pragersko domačo žavbo kot zanesljivo obvezno sredstvo. Ista varuje rane, zmanjša vnetje in bolečine, vpliva hladilno in pospešuje sploh zdravljenje.

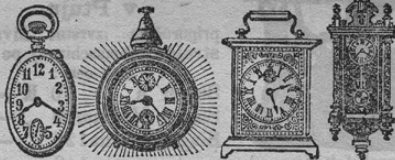
razpošilja se vsak dan
1 cela doza 70 vin., 1/2 50 vin. po pošti
proti naprej-plačilu 3 K 16 vin. se pošlje
franko 4 doz, za 7 K pa 10 doz, in to na
vse avstro-ogrške Stacije.

Vsa dela zavrtikov imajo postavno varstveno znamko.

— Glavni depot: —
B. FRAGNER, c. k. dvorni liferant.
Apoteka „zum schwarzen Adler“
Praga Kleinseite, Ecke der Nerudagasse No. 203.
Skladišče v apotekah Avstro-Ogrske.

5000 ur zastoni

katalog pošljem vsakomur brez plačila zastoni in prosto.

Rosk. pat. kron 3—
Sreb. Rosk. 3—
Zel. b. Rosk. 7—
Sreb. dvojni mantolj 8—
Budilnica 240 kron
Svetla iler. 3—
Stolp. zvon. 5—
Kuhinj. ura 5—
J. budilnica 6—
Schlagw. 8—
Godba 10—
6 valčkov 12—
Z. godba 12—
Ura na pen. delj 70 cm. 7—
Stolp. zvon. 9—
Zbudilnica 10—
Z. godba 12—

Original Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios, Amalfa, c. k. izkušeno, od K 13—; srebrno in zlato blaga po originalnih fabriških cenah. 3 leta garancija. Izmenjava ali denar nazaj.

Max Böhnell, Dunaj

IV. Margaretenstrasse 27/27 v lastni hiši.
Zapriseženi cenitelj in strokovnjak. Največja in neustarejša
trgovka. Osnovana l. 1840.
5000 slik-katalog zastoni in poštnine prosto. 694

Božične premije.

Vsak p. t. kupec, ki v času od 1. septembra do 30. novembra naroči pismo najmanj za 40 K nakrat, dobi kot božično gratis-premijo eno I-a Adler-Roskopf-Alarm-budilnico št. 4343 s ponoči svitlo cifernico in vrednosti K 420, poleg tega 3-letno pismo garancijo.

Kdor naredi tako naročilo v najmanjši svoti K 60— nakrat, dobi eno švicarsko zistem Roskopf patent-anker-remontar-uro št. 4060 v vrednosti K 5— s 3-letno pismo garancijo.

Taisti kupec, ki v času od 1. septembra do 15. decembra naredi pismo naročilo v najmanjši svoti od K 20— nakrat, dobi eno angelsko zvonjenje za božično drevesce št. 1 v vrednosti K 150.

Poleg tega dobi vsak naročitelj 96 strani močni koledar za l. 1909 zastoni. Onim naročilom, ki pridejo po označenem času (po 30. novembru oz. 15. decembru) se te gratis-premije na noben način ne podelijo.

Priporočamo tedaj, da se nam pošlje zlasti božična naročila že v mesecih september, oktober, november.

Prva tovarna ur **Hanns Konrad** v Brüxu št. 1574 (Češko.)

Moj 200 strani močni, 3000 podob obsegačji glavni cenik se po zahtevi vsakomur zastoni in poštnine prosto pošlje. 625

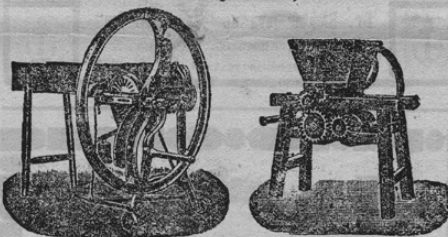
V ptujskem mestnem soparnem kopališču

se dobijo odsihmal kopele s hlaponom po sledenih jako znižanih cenah. Vsak navaden dan ob 1 uri popoldan in vsako nedeljo in vsak praznik ob 1/2 uri predpoldan za 60 vin. (30 krajcarjev.) 378

Vodstvo ptujskega mestnega kopališča (Pettauer Badeanstalt).

Fabrika kmetijskih in vinogradniških mašin

Jos. Dangel's nasled. v Gleisdorfu (Štajersko)

priporoča najnovejše vitale mlatilne stroje, stroje za rezanje kme, šrot-mline, za rezanje repe, reblar za koruzo, sesalnice za gnojnico, trijerje, stroje za mah, grablje za mrvo, ročne grablje (Handschepp- und Pferdeheuren), za mrvo obračati, stroj za košnjo trave in žitja, najnovejše gleisdorfske sadne mline v kamenitih valčkih zacinanane, hidravlične preše, preše za sadje in vino. (Orig. Oberdruck Differenzial Hebelpresswerke) patent „Düchsher“, dajo največ tekočine, se dobijo le pri meni. Angleške nože (Gusstahl), rezervne dele, prodaja mašin na čas in garancijo. — Cenik zastoni in franko. 433

Hajboljša pemska razpredaja!

Ceno perje za postelje
1 kg. s vseh 8 isanih 2 K; boljši 40 h; na pol belih 2 K 80 h; 4 K; belih mehkih 5 K 10 h; 1 najfinjših, sneženo-belih, ali 6 K 40 h, 8 K; 1 kg. flama (nen) sivoga 6 K; 7 K; belega 10 najfinjši prsi 12 K. Ako se vzame 5 K, potem franko.

Gotove postelje
iz kropega, rdečega, plavega, belega ali rumenega naplaj 1 tuheut, 180 cm. dolg, 116 cm. širok, z 2 glavnima blazinama vsaka 80 cm. dolga, 58 cm. široka, napolnjene z norim, smetanim in flavmstnim perjem za postelje 16 K; pol-d. ene 30 danu 24 K; posamezni tuheuti 10 K, 12 K, 14 K, 16 K glavne blazine 3 K, 3 K 50, 4 K. Se pošlje po povzetju 12 K naprej franko. Izmenjava ali vrnitev franko dovoljeno. Kar ne dopada denar nazaj. S. Benisch, Deschenitz Nr. 7. Böhmervald. Cenik gratis in franko.

Pozor! Čitaj! Pozor! Slavonska biljevina

Ta je napravljena najboljših gonil zelišč — ter se vrstno in z najboljšim uspehom uporablja proti zastarlemu kašlju — bol v prsih, — prehljenju v grlu, hripavosti, težkem dihanju, astmi — pijanem kataru, suhem kašlju, tuberkulozi itd. itd.
Delovanje izborna, vseh siguren. Cena franko na vsako pošto za 2 steklenici 3 K 4 vin., 4 steklenice 5 K 80 vin., po povzetju 4 če se pošlje denar naprej. — Manj kot 2 steklenice se ne pošilja. Prosimo, da se naroča naravnost od:
P. Jurišiča, ekarnarja v Pakracu št. 200 (Slavonska) 577

Hans Wouk

veletrgovina z mešanim blagom, vinom in žganjem

v Poličanih

priporoča p. t. občinstvu svojo bogato zalogo izbornega špecerijskega blaga, kakor fine parne moke, vinberle, cibebe, kave, masti, jedilno olje, petrolej itd. kakor tudi zalogo manufakturnega blaga, štofi, druki, platno itd.

Nakupuje

žitje, jajca, maslo in poljske pridelke.

Nakup in prodaja

dobra pristna naravna vina en gros in dobro pravo žganje en gros in en detail.

V Mariboru, Pfarrhofgasse hšt. 7 (blizu glavne pošte) ustanovil se je

koncesijovani urad

za navodila in pojasnila v vojaških zadevah, posebno pa glede oproščenja (franjege) vojaške službe. 621

Za jesenski in zimski čas

priporočamo našo veliko zalogo manufakturnega blaga za moške in ženske obleke, lepe novosti, štrikane in židane tihele, odevala, koce in še vse drugo.

Blago je novo, frišno, cena znano nizka, postrežba poštena in solidna.

Vsak kdor pride v mesto, naj obišče našo trgovino in se naj prepriča o resnici našega razglašja. S tem se Vam priporočamo 684

L. F. Slawitsch in Heller v Ptuij.

Budilnica s stolpovim zvonjenjem K 650

z zvonovi kakor v stolpu

I-a kvaliteta, 3 otezi, bije cele in polovične ure, budi z močno glavnim stolpovim zvonom, cifernica ki svetli po noči, lepo polirano okvirje, meri 30 cm.

= K 650 =

3 leta garancija. Pošiljatev po povzetju.

Max Böhnell, Dunaj

IV. Margaretenstrasse 27/27.

Katalog s 5000 slikami zastoni in poštnine prosto. 690

Hranilnica (Sparkassa)

vlad. državnega mesta

Ptuj

Vstanovljena leta 1862.

Čekovnemu računu št. 808051 pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu.

Mestni de-narni zavod.

Giro konto pri podružnici avst. ogersk. banke v Gradcu.

Uradne ure za poslovanje s strankami ob delavnih od 8 12 ure.

Občjenje z avst. ogersko banko.

priporoča se glede vsakega med hranilnične zadeve spada jočega posredovanja, istotako tudi za posredovanje vsakorsnega posla z avst. ogersk. banko. Strankam se med uradnimi urami radovoljno in brezplačno vsaka zadeva pojasni in po vsem vstreže.

Ravnateljstvo.